

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук,
ст. наук. співроб. Литвак Олени Олегівни
на дисертаційну роботу Ігнатєвої Олени Костянтинівни
«Поліпи ендометрія в жінок репродуктивного віку:
прогнозування та профілактика рецидивів»,
поданої в разову спеціалізовану раду ДФ 26.613.171
при Національному університеті охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика МОЗ України
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина
(спеціалізація «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: чл.-кор. НАМН України, професор, доктор медичних наук, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика Вдовиченко Юрій Петрович.

Актуальність обраної теми дисертації

Одним з основних завдань сучасної гінекології є вивчення різних аспектів патогенезу поліпів ендометрія. Актуальність визначена декількома чинниками, по-перше – значною поширеністю серед жінок різних вікових груп; по-друге – поліпи ендометрія є причиною порушень фертильної функції та потенційним фактором ризику онкопатології ендометрія; по-третє – численні дослідження доводять вірогідність розвитку онкологічних процесів на тлі поліпів ендометрія. Патогенез поліпів ендометрія характеризується взаємодією локальних змін (рецепторного статусу клітин ендометрія) та системних (нейроендокринних, метаболічних та імунних) процесів. Також актуальність даної патології обумовлена тенденцією до тривалого та рецидивуючого перебігу, складністю диференціальної діагностики, труднощами індивідуалізації лікування в залежності від вікової групи. На сьогодні більшість патогенетичних механізмів даної патології потребує уточнення та подальшого вивчення, що свідчить про актуальність наукового завдання даного дослідження, тому хочу наголосити, що наукова робота Ігнатєвої Олени Костянтинівни, яка присвячена зниженню частоти

рецидивів поліпів ендометрія у жінок репродуктивного віку на основі удосконалення та впровадження алгоритму прогностичних, лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів, є актуальною, своєчасною, перспективною і потрібною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Виконана науково-дослідна робота є фрагментом наукової роботи кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика «Рецидивуючий поліпоз шийки матки та ендометрія у жінок репродуктивного віку: діагностика і тактика лікування» (номер державної реєстрації 0120U100014, термін виконання: 2019-2023 роки).

Новизна дослідження та одержаних результатів.

Провівши оцінку найважливіших здобутків дисертаційного дослідження, варто відмітити наступні результати, що мають вагому наукову новизну:

- науково обґрунтована необхідність оцінки не лише інтенсивності процесів вільнорадикального окислення, але й функціонального стану значимих компонентів пулу антиоксидантної системи;
- встановлено, що у хворих з поліпами ендометрія є значна активація процесів вільнорадикального окислення, на тлі зниження буферної ємкості антиоксидантної системи, що свідчить про порушення антиоксидантного статусу в організмі жінки при патології, що вивчається;
- встановлено патогенетичну роль і значення порушень антиоксидантного статусу в генезі поліпів ендометрія в жінок репродуктивного віку;
- науково обґрунтовано доцільність комплексного використання направленої медикаментозної корекції з метою профілактики рецидивів поліпів ендометрія в жінок репродуктивного віку.

Теоретичне значення результатів дослідження.

Проведені дослідження дозволяють розширити наявні дані про патогенез поліпів ендометрія у жінок репродуктивного віку та науково

обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму прогностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Практичне значення результатів дослідження.

Робота має чітку практичну направленість. Серед ключових практичних аспектів дисертаційного дослідження найбільш вагомими є:

- визначено практичну значимість показників судинної резистентності в міо-ендометрії і усередині поліпів залежно від морфотипу патології;

- показано практичну значимість визначення в крові хворих інтегральних показників антирадикальної активності, рівня малонового діальдегіду і загального антиоксидантного захисту організму, пропонується використовувати в широкій клінічній практиці як додаткові діагностичні і прогностичні критерії оцінки характеру перебігу, ефективності лікування і протирецидивної терапії поліпів ендометрія в жінок репродуктивного віку;

- удосконалено та впроваджено лікувально-профілактичні та реабілітаційні методики, включаючи направлену медикаментозну корекцію з метою зниження частоти рецидиву поліпів ендометрія в жінок репродуктивного віку.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Дисертаційна робота є комплексним медико-соціальним дослідженням, виконаним на належному методологічному рівні. На користь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, свідчить застосування авторкою адекватних та сучасних методів досліджень: клінічних, ехографічних, ендокринологічних, морфологічних та статистичних. Основні положення роботи, сформульовані авторкою дисертації, викладено на підставі літературних джерел та результатів власних досліджень. Теоретичне обґрунтування напрямку досліджень, їх обсяг та отримані результати з необхідним статистичним аналізом дозволяють вважати, що отримані наукові положення, висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими та достовірними. Інформаційну базу дослідження було

сформовано з 211 джерел наукової літератури, з яких більшість – англійські. Інформаційна база дослідження достатня за обсягом, репрезентативна. Результати власних досліджень, отримані авторкою на репрезентативній вибірці, статистично адекватно оброблено та проаналізовано з використанням відповідних сучасних методів системного підходу. В процесі дослідження було обстежено 90 жінок із поліпами ендометрія у репродуктивному віці і 30 практично здорових жінок репродуктивного віку з регулярним овуляторним менструальним циклом, що не мали гінекологічних захворювань в анамнезі, які склали контрольну групу.

Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Статистична обробка результатів дослідження проводилася за допомогою програм Statistica та Microsoft Office Excel та включала адекватні методи математично-статистичного аналізу.

Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення.

Дисертація оформлена відповідно Державним стандартам і діючим вимогам МОН України. Анотація викладена українською і англійською мовою і в достатній мірі відображає основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення.

Дисертація викладена на 135 сторінках друкованого тексту формату А4, з яких 109 сторінок займає основний текст.

У вступі авторкою аргументована актуальність теми наукової роботи, чітко сформульовано мету та 5 завдань дослідження відповідно до предмета та об'єкта дослідження, перераховано адекватно використані наукові методи, відображено наукову новизну та практична значимість отриманих результатів, а також наведено дані про структуру, обсяг дисертації і зв'язок роботи з науковими програмами, висвітлено обсяг апробації результатів дисертаційного дослідження та солідний особистий внесок, публікації.

Авторкою представлено сучасний, методологічно правильно оформлений аналіз літературних джерел за темою дослідження, який містить проміжні

висновки і окреслює коло невирішених і дискусійних запитань, які необхідно детально і всебічно вивчати. Об'єм даного розділу достатній, текст структурований та читається легко і з цікавістю. Більшість посилань складають роботи останніх п'яти років.

У другому розділі дисертації «Матеріали та методи досліджень» представлено клінічну характеристику обстежених пацієнтів і методи дослідження, послідовну інформацію про суть дослідження: його загальну характеристику, дизайн, розподіл на групи, методики дослідження, характеристику груп дослідження. Дизайн дослідження і розподіл на групи організовані правильно, методи, використані у дослідженні, сучасні і відповідають завданням роботи. Описані методики відповідають встановленим вимогам і протоколам.

Третій розділ присвячений клінічній характеристиці жінок. Результати дослідження проілюстровані достатньою кількістю інформативних таблиць. Розділ написаний в чіткій, логічній послідовності та завершується резюме.

Основним розділом роботи є четвертий розділ, присвячений результатам власних досліджень. Він складається з чотирьох підрозділів, в яких представлено результати прогнозування, профілактики та лікування поліпів ендометрія в жінок репродуктивного віку.

У п'ятому розділі розглянуто питання ефективності удосконаленого алгоритму, доведено ефективність проведеної протирецидивної комплексної терапії за запропонованим авторкою удосконаленим алгоритмом.

Усі розділи власних досліджень викладені в логічній послідовності. Результати дослідження проілюстровані достатньою кількістю інформативних таблиць.

У розділі, присвяченому аналізу та узагальненню отриманих результатів, дисертантка коротко виклала основні результати, подала їх аналіз та коментар. Розділ містить два обов'язкових компонента – пояснення тим змінам, які виявила в процесі дослідження авторка, та порівняння власних даних з результатами, отриманими іншими дослідниками з цієї проблеми. Отже, на сторінках даного розділу дисертантка веде заочну

дискусію з іншими дослідниками, вміло полемізує, порівнюючи свої результати з раніше опублікованими даними.

Висновки зроблені на фактичному матеріалі та результатах дослідження, є логічними, показують основні результати і свідчать про досягнення поставленої мети.

Практичні рекомендації сформульовано детально, послідовно, зрозуміло і чітко, тому вони можуть бути легко використані у щоденній клінічній практиці.

Список використаних джерел оформлений належним чином. Більшість використаних наукових джерел опубліковані англійською мовою. Наведений об'єм використаних джерел свідчить про всебічний аналіз та детальний відбір даних літератури для обґрунтування доцільності та актуальності проведеного дослідження.

Публікації по матеріалах дисертації повністю відповідають вимогам МОН України.

У ході ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

1. Які ендокринологічні та морфологічні показники вказують на розвиток рецидивів поліпів ендометрія у жінок репродуктивного віку?
2. Які ехографічні показники є найбільш інформативними у жінок репродуктивного віку з поліпами ендометрія?

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За матеріалами дисертації опубліковано 9 робіт у наукових фахових виданнях України відповідно до переліку. Крім того, опубліковано 4 тези доповідей в матеріалах науково-практичних конференцій.

Основні положення дисертації та результати наукових досліджень повідомлені й обговорені на наукових конференціях Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України (Київ, 2018-2021 рр.), на науково-практичних семінарах в форматі телемости «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання акушерсько-гінекологічної допомоги» 30 жовтня 2018 року, Київ-Дніпро-Запоріжжя-Кривий Ріг;

«Міжнародні та вітчизняні стандарти надання акушерсько-гінекологічної допомоги» 21 травня 2019 року, Київ-Черкаси-Кропивницький-Чернігів; «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання акушерсько-гінекологічної допомоги» 12 вересня 2019 року, Київ-Одеса-Миколаїв-Херсон та «Клінічні рекомендації в практиці акушера-гінеколога» 12 березня 2020 року, Київ-Тернопіль-Хмельницький.

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів,

що виносяться на захист.

Ідея проведення дослідження, мета і завдання сформульовані дисертантом спільно з науковим керівником – Вдовиченком Юрієм Петровичем. Авторка самостійно провела патентні та інформаційні пошуки, аналіз наукової літератури, визначила методи дослідження.

Ігнат'єва О.К. особисто провела дослідження, збір та аналіз клінічного матеріалу, його обробку, формування досліджуваних груп. Всі клінічні спостереження та обстеження проведено протягом виконання дисертаційного дослідження самостійно, з дотриманням протоколу біомедичного дослідження та підписанням інформованої згоди пацієнта за дизайном, затвердженим біомедичною експертизою.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені авторкою самостійно.

У наукових роботах, опублікованих за темою дисертаційного дослідження в співавторстві, авторці належить провідна роль у зборі клінічного матеріалу, статистичній обробці та аналізі отриманих результатів. Спільно з науковим керівником обговорено та узагальнено наукові положення дисертації, оформлено висновки та практичні рекомендації.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації,

фальсифікації. Розглянувши матеріали дисертації здобувача наукового ступеня доктора філософії Ігнат'євої О.К. на тему: «Поліпи ендометрія в жінок репродуктивного віку: прогнозування та профілактика рецидивів» встановлено, що при комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації та наявних за її темою публікацій через програму «Anti Plagiarism» та за допомогою системи Strike Plagiarism не виявлено академічного плагіату в наданих матеріалах дисертації. Текст наданих матеріалів дисертації Ігнат'євої О.К. є оригінальним.

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці.

Основні положення дисертації, удосконалений алгоритм профілактики перинатальних ускладнень впроваджено у практичну роботу КНП “Київський міський пологовий будинок № 1”.

Результати вивчення патогенезу та профілактики рецидивів поліпів ендометрія у жінок репродуктивного віку включені в програму лекцій, практичних та семінарських занять та використовуються в навчальному процесі кафедри акушерства, гінекології та перинатології НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради.

Дисертація Ігнат'євої О.К. на тему «Поліпи ендометрія в жінок репродуктивного віку: прогнозування та профілактика рецидивів» відповідає паспорту наукової спеціальності «Акушерство та гінекологія». Дисертація повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради.

Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії.

Дисертаційна робота Ігнат'євої О.К. «Поліпи ендометрія в жінок репродуктивного віку: прогнозування та профілактика рецидивів», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасної гінекології, є закінченим науковим дослідженням, яка містить нові положення і нові

науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання – зниження частоти рецидивів поліпів ендометрія у жінок репродуктивного віку на основі удосконалення та впровадження алгоритму прогностичних, лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів.

Виходячи з актуальності, за об'ємом та рівнем досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Ігнат'євої О.К. «Поліпи ендометрія в жінок репродуктивного віку: прогнозування та профілактика рецидивів» повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її авторка Ігнат'єва Олена Костянтинівна повністю заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний опонент:

провідний науковий співробітник
наукового відділу малоінвазивної хірургії
ДНУ «Науково-практичний центр профілактичної
та клінічної медицини» ДУС
доктор медичних наук, ст. наук. співроб.

О. О. Литвак

